

Flowcharts Diabeteszorg Stadsmatschap Utrecht

Inhoud

- 1. Diagnose diabetes mellitus**
- 2. Behandeling diabetes**
- 3. Hyperglacemische ontregeling**
- 4. Insulinetherapie**
- 5. Prednison gebruik**
- 6. Insulinetherapie en reizen**
- 7. Nuchter blijven voor ingreep of onderzoek**
- 8. Gebruik orale medicatie voor ingreep of onderzoek**
- 9. Controle en actie rondom ingreep of onderzoek**
- 10. Nuchter blijven vanaf 12 uur voor ingreep of onderzoek**

Bijlage 1: orale medicatie

Bijlage 2: aanvullende materialen

Stadsmatschap Utrecht

Postbus 7
3500 AA Utrecht
T. 06 506 82 344

E. info@stadsmatschap.nl
I. www.stadsmatschap.nl

Coördinator:

Angelien Borgdorff

Diabeteswerkgroep

Machteld Bakker
Anneke Kramer
Mattijs Numans
Monique Prinsen
Marc van Soest
Cathelijne van Stralen

Kaderarts diabetes:

Daniel Tavenier

Kaderarts CVRM:

Monique Prinsen

DIT team:

Machteld Bakker
Frank Fickweiler
Janine van Wezel

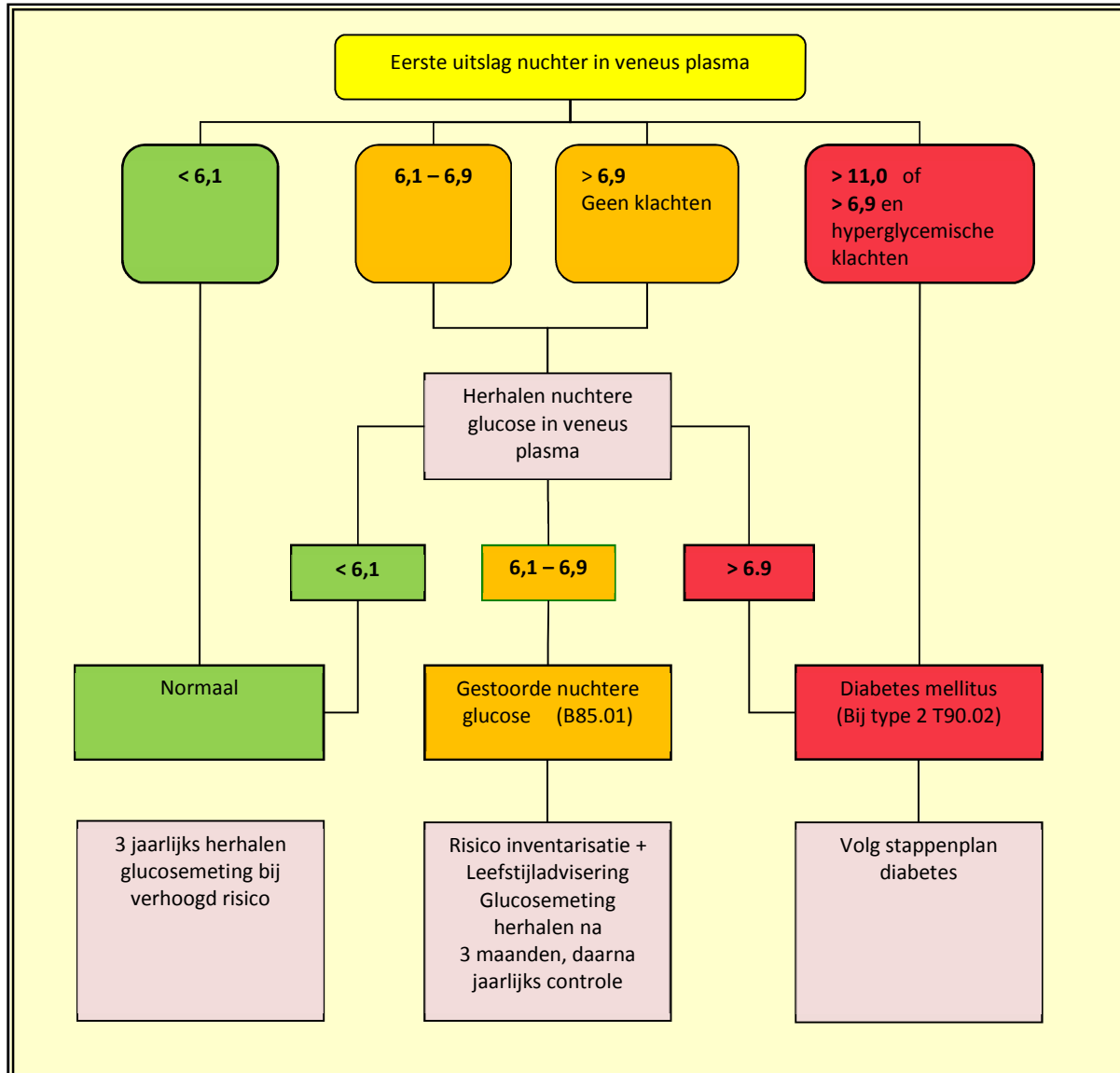
Deze flowcharts zijn een samenvatting van de diabeteszorg voor de Stadsmatschap. Deze flowcharts behandelen de meest voorkomende situaties. Er is altijd ruimte om in individuele situaties af te wijken of bij twijfel de kaderarts of internist te consulteren.

De inhoud van deze protocollen is gebaseerd op de NHG standaard diabetes type 2. Bij het opzetten is gebruik gemaakt van de documentatie en protocollen van Stichting Langerhans.

De werkgroep krijgt graag reacties en suggesties die deze flowcharts kunnen verbeteren.

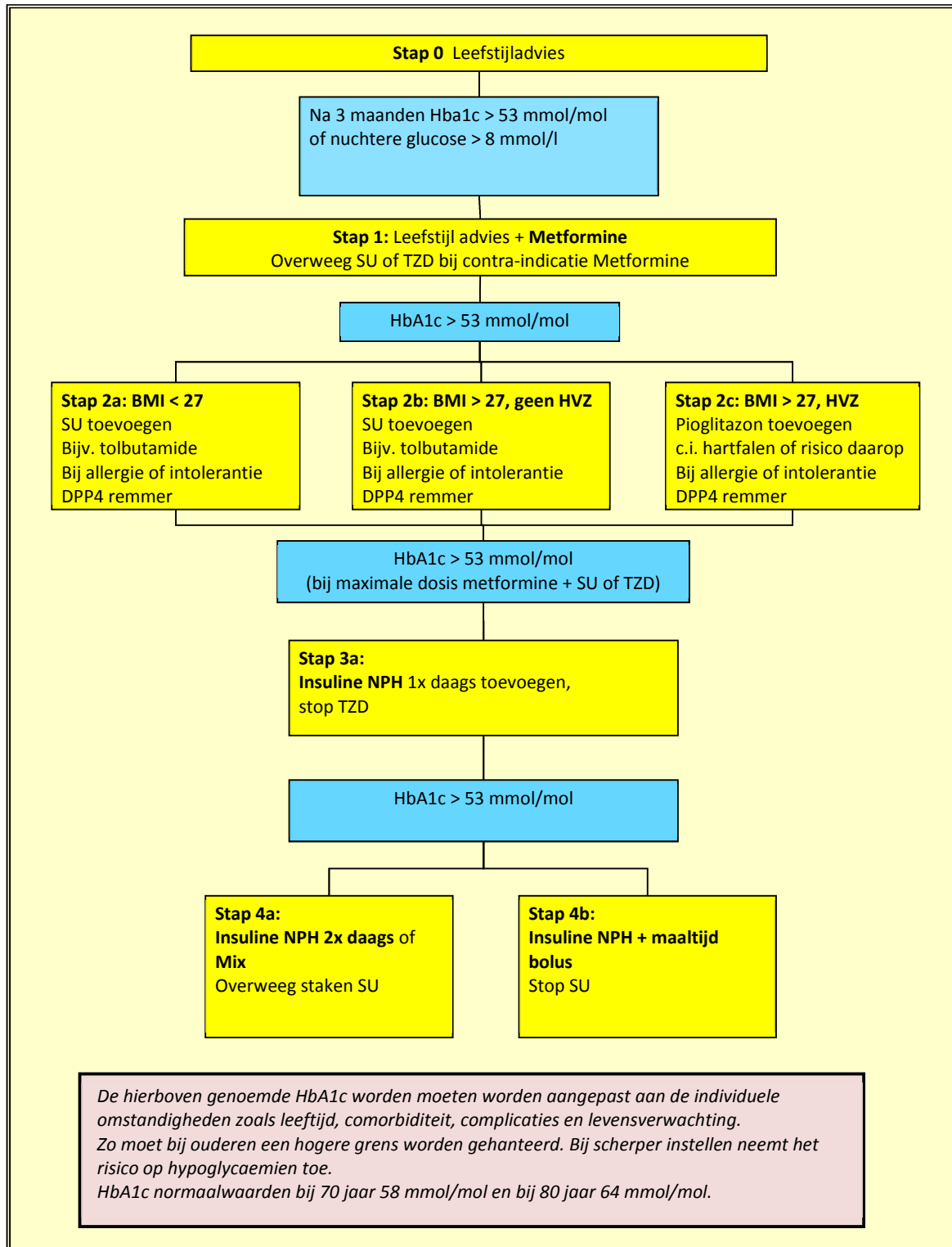

1. Diagnose diabetes mellitus

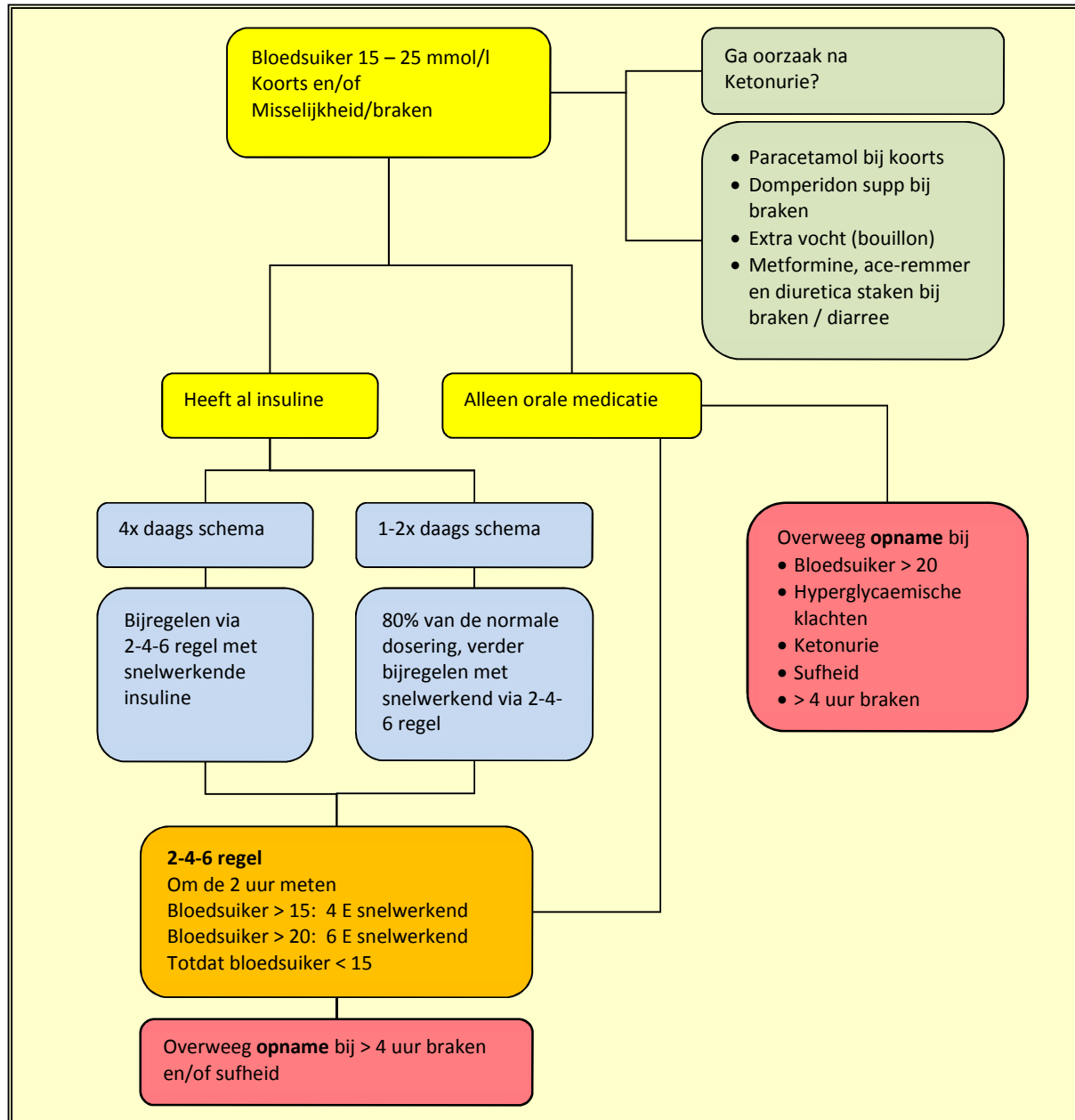

2. Behandeling diabetes

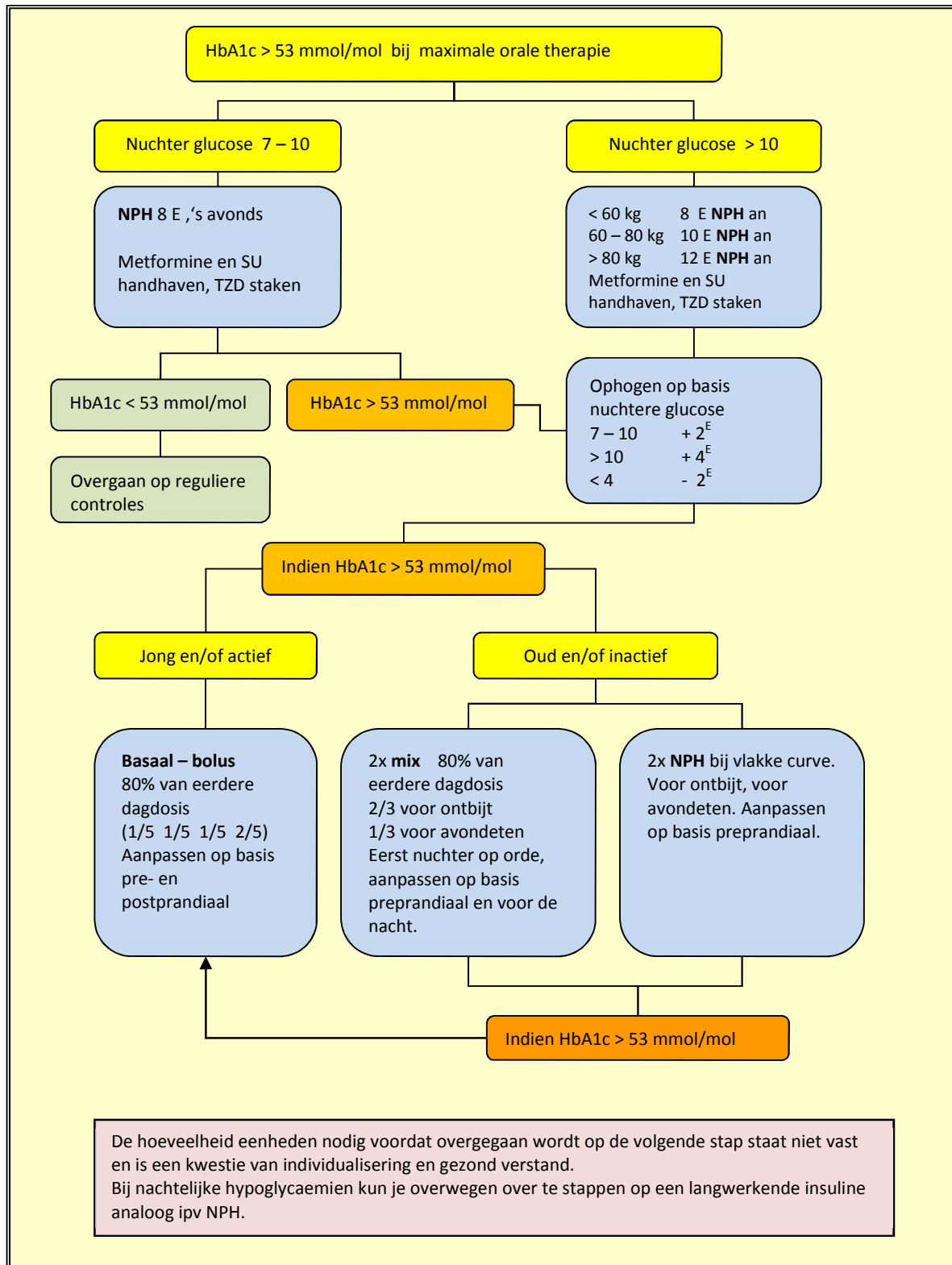

3. Hyperglycaemische ontregeling

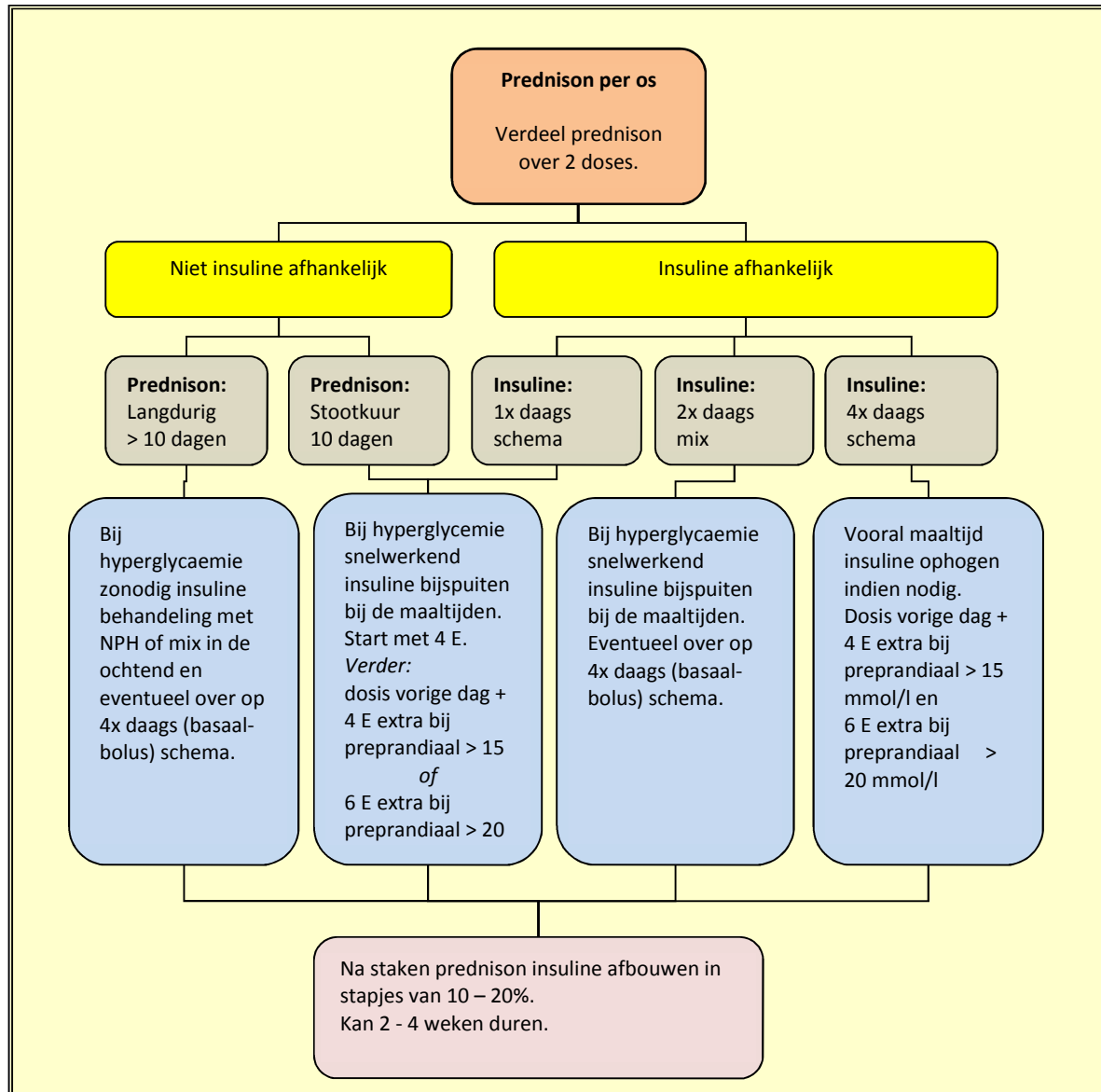

4. Insulinetherapie

5. Prednison gebruik

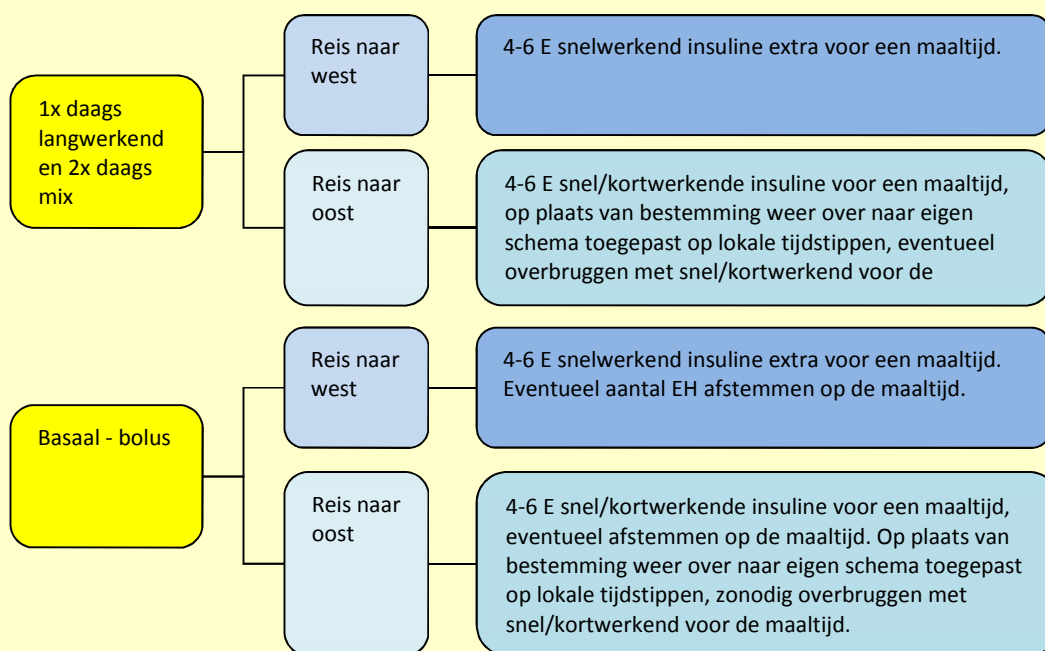

6. Insulinetherapie en reizen door > 4 tijdzones

Algemene adviezen

- Tot vertrek normale insulineschema bij reizen naar westen.
- Alle benodigdheden voor controle en spuiten in handbagage.
- In bezit zijn van snel/kortwerkende insuline.
- Geen scherpe instelling tijdens reis.
- Om de 2 -3 uur bloedsuiker meten.
- Bij bloedsuikers > 15 mmol/l extra insuline spuiten obv 2-4-6 regel.
- Zelf extra eten / druivensuiker meenemen.
- Horloge aanpassen aan lokale tijd op moment van aankomst.
- Onderstaand schema is een schema op hoofdlijnen en zal waar nodig individueel moeten worden ingevuld voor de reis.
- Reizen naar het oosten is bij grotere afstand lastiger en vraagt bij advisering om meer ervaring.

NB Deze advisering vraagt gepaste expertise en ervaring!

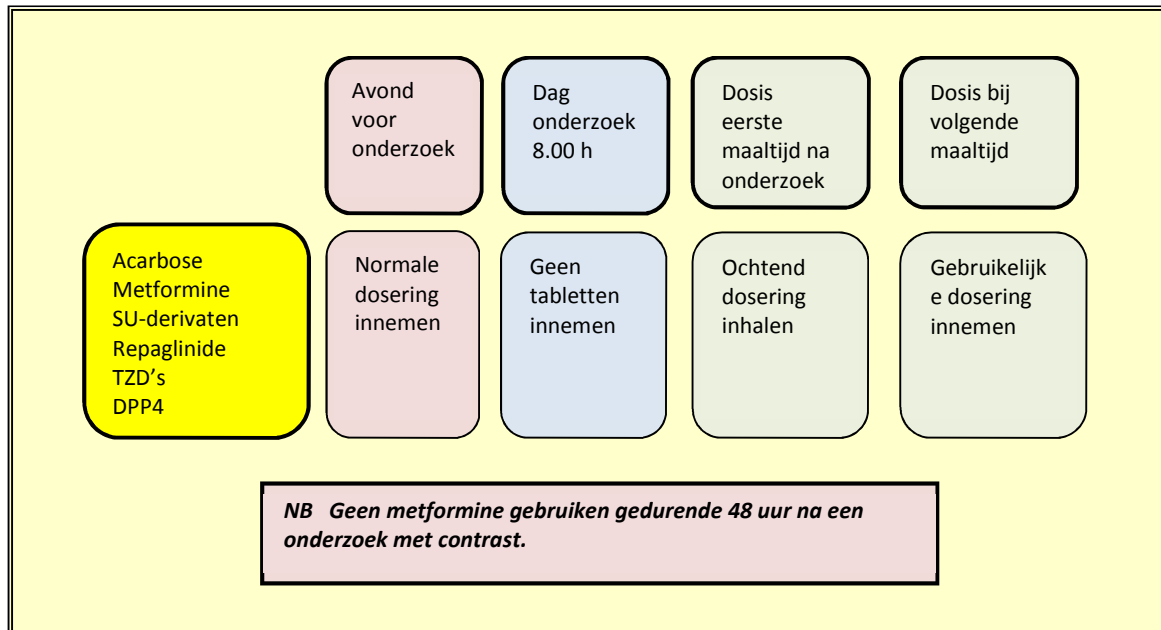

7. Nuchter blijven na 24 uur voor ingreep of onderzoek 's morgens

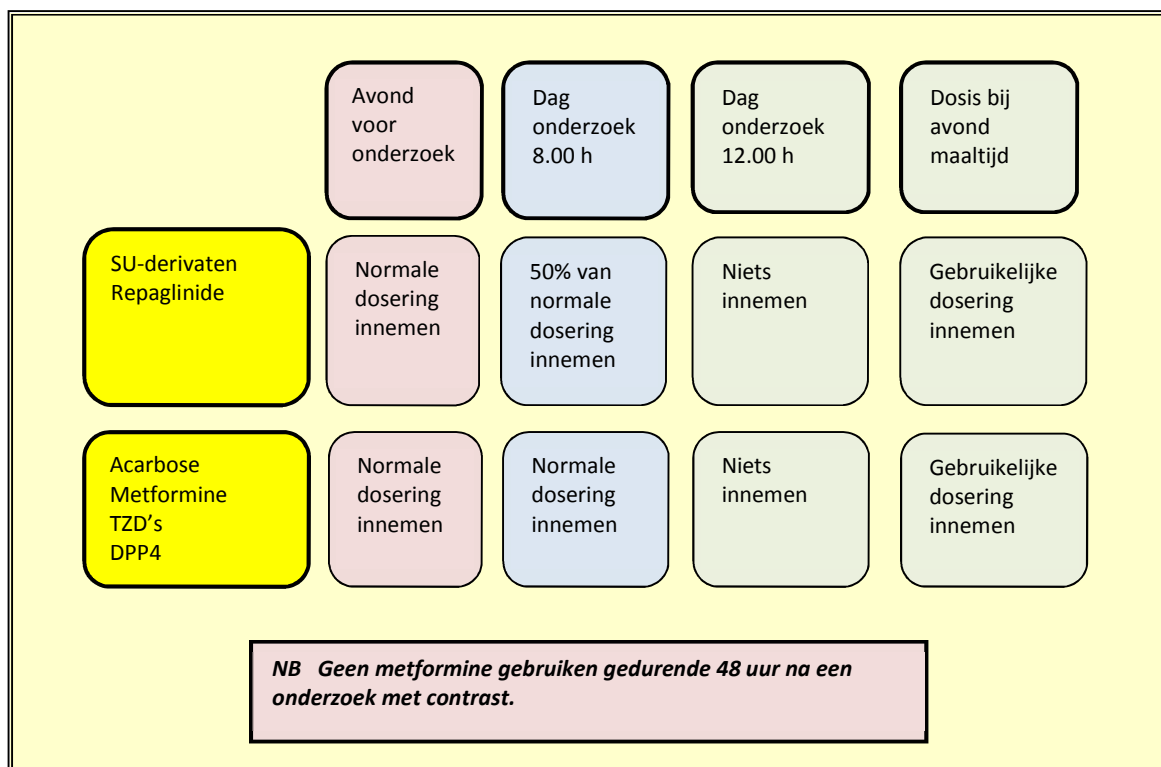
	Avond voor onderzoek	Dag onderzoek 8.00 h	Dosis eerste maaltijd na onderzoek	Dag van Onderzoek
Kortwerkend voor maaltijd	100%	0%	100%	
Mix voor ontbijt en avondmaaltijd	75%	0%	50% van ontbijtdosis	
Langwerkend voor avondmaaltijd	75%			100% 17.00 h
Langwerkend voor de nacht	50%			100% 22.00 h
Langwerkend 's-ochtends in 1x daags schema		0%	50% van ontbijtdosis	
Langwerkend 's-ochtends in 4x daags (basaal-bolus)schema		0%	50% van ontbijtdosis	

8. Gebruik orale medicatie bij nuchter blijven na 24 uur voor kleine ingreep of onderzoek

Gebruik orale medicatie bij nuchter blijven vanaf 12 uur voor ingreep of onderzoek

9. Controle bloedglucose en actie op avond voor ingreep of onderzoek

Bloedglucose waarde avond voor onderzoek of ingreep	Actie
< 4 mmol/l	0,4 dl limonadesiroop = 2,5 eetlepel aangevuld met water, of 6 tabletten dextro, na 1 uur opnieuw controle
< 6 mmol/l	30 gram koolhydraten = 2 porties fruit of 2 sneetjes brood of 2 glazen vruchtensap
6 – 8 mmol/l	15 gram koolhydraten = 1 portie fruit of 1 snee brood of 1 glas sap
>8 mmol/l	Goed, geen actie nodig
>15 mmol/l	Indien mogelijk patiënt zelf laten bijregelen met 2-4-6 regel of contact opnemen met huisarts.

Controle bloedglucose en actie op dag van ingreep of onderzoek

Bloedglucose waarde op dag van onderzoek of ingreep	Actie
< 4 mmol/l	0,4 dl limonadesiroop = 2,5 eetlepel aangevuld met water, of 6 tabletten dextro, na 1 uur opnieuw controle
4 - 10 mmol/l	Goed, geen actie
10 - 15 mmol/l	Acceptabel
>15 mmol/l	Indien mogelijk patiënt zelf laten bijregelen met 2-4-6 regel of contact opnemen met (huis)arts.

10. Nuchter blijven vanaf 12 uur voor ingreep of onderzoek

	Avond voor onderzoek	Dag onderzoek 8.00 uur licht ontbijt	Dosis avond maaltijd na onderzoek	Dag voor de nacht
Kortwerkend voor maaltijd	100%	50%	100%	
Mix voor ontbijt en avondmaaltijd	75%	50%	100%	
Langwerkend voor avondmaaltijd	75%		100%	
Langwerkend voor de nacht	50%			100%
Langwerkend 's-ochtends in 1x daags		50%	50%	
Langwerkend 's-ochtends in 4x daags (basaal-bolus)schema		50%	50%	

Bijlage 1: Orale medicatie

Orale antidiabetica	Werking	Aanvangsdosering	Ophogen dosering Max dosering
Biguanide			
Metformine 500, 850, 1000 mg	6 uur	1 dd 500 mg bij ontbijt	Elke 2 weken BMI<30 2dd 1000 mg BMI>30 3dd1000 mg
Kortwerkende sulfonyleureumderivaten			
Tolbutamide, (Rastinon) 500,1000 mg	6 -12 uur	1dd 500 mg bij ontbijt	Elke 4 weken 2dd 1000 mg
Gliclazide (Diamicron) 80 mg	12 uur of langer	2 dd 80mg Bij maaltijd	Elke 4 weken 2dd 120 mg
Langwerkende sulfonyleureumderivaten			
Glimepiride (Amaryl) 1,2,3 en 4 mg	16 - 23 uur	1dd 1 mg Bij ontbijt	Elke week 1dd 4 mg
Glibenclamide (Hemi-Daonil) 2,5 mg (Daonil) 5 mg	24 uur	2dd 2,5 mg	Elke 4 weken 2dd 10 mg
Gliclazide (Diamicron MR) 30 mg	24 uur	1dd 30 mg Bij het ontbijt	Elke 4 weken 1dd 120 mg
Meglitiniden			
Repaglinide (Novonorm) 0,5 ,1, 2 mg	1 uur	3dd 0,5 mg Bij de maaltijd	Elke week 3dd 4 mg
Thiazolidinedionen			
Pioglitazon (Actos)	16 - 23 uur	1dd 30 mg	Na 8 weken 1 dd 45 mg
DPP 4 remmers			
Sitagliptine (Januvia) Saxagliptinr (Onglyza) Vildagliptine (Galvus)	24 uur	1d 100 mg 1d 5 mg 2d 50 mg 1d 50 mg met SU	

Bijlage 2: Aanvullende materialen

Belangrijke referenties voor goede diabeteszorg zijn naast de NHG standaard de beide uitgaven van **Stichting Langerhans**:

- Protocolaire diabeteszorg
- Insulinetherapie in de eerste lijn

In deze boekjes staat zeer veel praktische en achtergrondinformatie.

Verder is veel achtergrond informatie aanwezig op de website www.diabetes2.nl. Hier is ook materiaal te downloaden.

Verder staat op de website van de **EADV** een richtlijn voor insuline toediening en de uitvoering van zelfzorg. Voor deze richtlijnen zie:
[http://www.eadv.nl/page/Service/Kennisbank/Richtlijnen?mod\[229\]\[page\]=83](http://www.eadv.nl/page/Service/Kennisbank/Richtlijnen?mod[229][page]=83)